

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 36

foto: Bally.

Erosie in Somaliland; de kruidenvegetatie is bijna verdwenen en de bomen sterven; Aloe's nemen hun plaats in. (Zie het artikel op pagina 96).

Van de Redactie

Literatuur is en blijft ook voor de liefhebber een onontbeerlijke zaak, verscheidene keren is dit in deze rubriek al betoogd. Elders in dit blad zal men een meer uitvoerige uiteenzetting vinden van de betekenis van boeken en tijdschriften en ik verwijs gaarne naar het artikel van Dr. Sterck.

Het is echter een onaangenaam feit, dat vele goede boeken, voornamelijk standaardwerken uitverkocht zijn en slechts tegen zeer hoge prijzen in antiquariaten kunnen worden verkregen.

Om deze boeken toch weer toegankelijk te maken voor de gewone man is men er toe overgegaan talrijke zeldzame en tevens belangrijke boeken langs fotografische weg te reproducieren en in de handel te brengen. Voor een echte bibliofiel is dit natuurlijk niets waard, hij bemint de echte, de onvervalste uitgave, maar voor de vakman en liefhebber is het toch maar wat plezierig, dat hij tegen schappelijke prijs dergelijke boeken weer kan kopen. Ze zijn er ten slotte voor om gebruikt te worden.

Op het gebied van de vetplanten is thans verschenen het beroemde cactus-werk van Britton en Rose (1920—1923); de oorspronkelijke 4 delen zijn tot 2 teruggebracht, de gekleurde planten zijn helaas ongekleurd, maar daar staat tegen over, dat het boek, dat antiquarisch beneden *f* 1500,— niet te krijgen is, thans in de boekhandel ongeveer *f* 80,— kost.

Ook het veel gevraagde Mammillaria handbook van R. T. Craig is op deze wijze verschenen; het is één deel, veel kleiner dan het eerst genoemde werk, maar de prijs is niet veel verschillend, nl. ongeveer *f* 70,— (\$ 16).

Beide reproducties verschenen bij de Abbey Garden Press, 132 W. Union street, Pasadena, Calif.

B.

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.) — Telefoon 03496—226.
Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse — Tel. 02530—3439.
Penningmeester : G. D. DUURSMA, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Postrekening no. 83 35 50.
Redacteur : B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141, thuis tel. 2146.

Redactiecommissie : C. BOMMELJE, J. C. VAN KEPPEL en H. VAN DER VELDE.
Bibliotheecaresse : Mevrouw H. VRIESENDORP—VAN AALDEREN, Ligusterweg 2 — Oostvoorne.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Phyllocactussen V

Van ongeveer 1890 tot ongeveer 1900 werd J. NICOLAI beschouwd als de beste kruiser in Duitsland. Zijn arbeid was niet gebaseerd op het kruisen van buitenlandse hybriden. In het zoeken naar nieuwe vormen gebruikte hij de echte *Epiphyllum* en *Schlumbergera*-, *Zygocactus*- en *Rhipsalis*soorten. Ook was hij de eerste die *Echinopsis* met *Epiphyllum* kruiste, overtuigd zijnde van succes, hoewel K. SCHUMANN een tegenovergesteld standpunt innam. Naast 'Persdorffii' en 'Cooperi' werden slechts zeer weinig Franse kruisingen door hem gebruikt.

Bijna 300 op naam gestelde variëteiten zijn van hem in de handel gekomen. Slechts weinige daarvan bestaan thans nog, dit door vorstschade

Figuur 37

Epiphyllum phyllanthoides 'Grandiflorus'

Foto: v. Arkel

gedurende de eerste wereldoorlog, waardoor in Duitsland veel planten zijn verloren gegaan. Ook zijn vroege dood, hij overleed in 1901 op 41-jarige leeftijd, heeft waarschijnlijk hiertoe bijgedragen.

Een eveneens belangrijke onderzoeker van die tijd was de Duitser G. BORNEMANN die in 1894 een grote tuinbouwkundige inrichting oprichtte, waarin hij met het kruisen van *Epiphyllums* begon. Hij beperkte zich tot het gebruik van de beste hybriden die in zijn tijd verkrijgbaar waren. Naast een collectie van Nicolai's hybriden gebruikte hij tevens de beste grootbloeiende hybriden van Engelse kwekers waarin reeds het beste van de Franse voortbrengselen verwerkt was.

Vele van BORNEMANN's hybriden kenmerken zich door sterke, dikke en donkergroene takken, in de vorm van *Nopalxochia phyllanthoides*, die een groot aantal bloemen voortbrengen en zo op zich zelf staand zijn dat men ze dadelijk herkend als BORNEMANN's voortbrengselen. Hij produceerde enkele wonderschone hybriden met kleurschakeringen in de bloemen die onbeschrijfbaar zijn en vele 'Deutsche Kaiserin' typen.

De grootste Duitse kweker en kruiser is ongetwijfeld CURT KNEBEL. Met de van zijn vader geërfde liefde voor planten en met een degelijke opleiding bij vooraanstaande kwekers in Duitsland en in de grote Koninklijke tuin in Dresden, begon hij in 1894 een eigen kwekerij, waarin hij sinds 1900 zich wijdde aan het hybridiseren van Epiphyllums. Bij zijn eerste kruisingen maakte hij gebruik van een klein aantal hybriden van NICOLAI en later met enkele van de mooiste Bornemann's hybriden en van andere Duitse onderzoekers, daarmede voortbouwende op planten welke in Duitsland ontstaan zijn, aangevuld met de beste soorten van SIMON en COURANT. Hiermede opende KNEBEL de weg voor hybridisatie van nieuwe typen, zoals dubbelbloeiende en kleinblijvende typen. Elke verbetering van hem van Phyllocactussen betekende een verbetering van deze planten als kamerplant.

Evenals NICOLAI reeds voor hem had gedaan kruiste ook KNEBEL Phyllocactussen met *Echinopsis* waarbij hij speciaal *Echinopsis aurea* gebruikte. Hij had gehoopt hiermede een geelbloeiende hybride te verkrijgen, wat nog nooit was gelukt. Eerst was hij van mening dat dit experiment een gunstig resultaat gaf, maar bij latere beschouwing zag hij dat dit niet juist was. In die tijd was zijn hybride 'Deutschland' nog de beste.

KNEBEL had echter gezien dat, terwijl hybriden met grote bloemen en met nieuwe kleuren wel te produceren waren, andere eigenschappen niet zo succesvol waren. Zo werd bij het kruisen van verafgelegen soorten, niet alleen de mooie vorm en kleur van de bloemen verkregen, maar ook een groter gevoeligheid van de planten. Dit feit werd bewezen door het niet in leven blijven van soortgelijke kruisingen van voorgaande onderzoekers. Daar hij inzag dat de toekomst van deze hybriden als kamerplant afhing van het wegwerken van deze niet welkome eigenschap, vernietigde hij de zwakke planten zonder zich iets aan te trekken van hun mooie bloemen. Zijn snelle cultuurmethode zorgde er voor dat hij ze vlug ontdekte. Ook hield hij zijn planten, ook zaailingen, onder veel lagere temperatuur als ooit iemand voor hem had durven doen en sproeide met koud water gedurende zomer en winter.

Niet grote, cereusachtige planten, verkreeg KNEBEL door *Heliocereus cinnabarinus*, als moederplant, te kruisen met Epiphyllum hybriden. Eigenschappen van deze voortbrengselen zijn: de vroege bloei in eind februari-begin maart; de mooie bloemen en rijke bloei; het kwam bij KNEBEL voor dat 3 jaar oude zaailingen 14 bloemen brachten, die elk ongeveer 2 weken open bleven; zij hebben trechtervormige bloemen in tegenstelling met de meer buisvormige bloemen van *H. cinnabarinus*; de planten hebben de vorm van *H. speciosus*, zijn sterk en cultiveren gemakkelijk.

Veel van de beste Epiphyllum-hybriden, die nu nog worden aan-

getroffen, danken hun bestaan aan KNEBEL's inspanning om betrouwbare hybriden te scheppen. Bij zijn overlijden in 1954 kon worden gezegd dat de beste en meest vooraanstaande kruiser van Epiphyllums was heengegaan.

Alvorens over te gaan tot de Amerikaanse kwekers wil ik nog enkele regels wijden aan de Belgische cactuskweker DE LAET die eveneens veel hybriden op zijn naam heeft staan. Hij gebruikte voor zijn onderzoekingen Franse hybriden en werkte veel met *Zygocactus*; met dit materiaal heeft hij een groot aantal hybriden geproduceerd in mooie kleuren en van grote levensvatbaarheid. Zij worden nog steeds in de verzamelingen aangetroffen en door kwekers aangeboden.

Epiphyllum
'Londonii'

Figuur 38

Foto v. Arkel

Hoewel men in Amerika pas omstreeks 1930 met de hybridisatie van *Phyllocactussen* begon, bestaat er geen twijfel aan dat de Amerikaanse hybriden nu de eerste plaats innemen op het gebied van nieuwe vormen en kleuren in de bloemen. De Amerikaanse kweker H. M. WEGENER was een van de eerste importeurs van hybriden uit Europa. Reeds vóór de tweede wereldoorlog had hij een collectie van verscheidene honderden soorten opgebouwd, waarmede het aan hem is te danken, dat vele hybriden, die tijdens die oorlog in Duitsland verloren zijn gegaan, voor het nageslacht zijn bewaard gebleven. Dit laatste heeft zonder twijfel bijgedragen tot de schaarste aan hybriden kort na de oorlog.

Mrs CLARION STEELE was een van de grootste kruisers in Amerika, zo zelfs dat wordt aangenomen dat zij de meeste nieuwe hybriden bracht, waaronder er vele zijn die tot de mooiste behoren welke thans gekweekt worden; haar verzameling is thans aan de Beahm Gardens overgedaan.

Andere in Amerika die hebben bijgedragen in het tot stand brengen van betere hybriden zijn: R. W. Kado, Mrs Theresa Monmonier, Dr. R. W. Poindexter, de Coolidge Gardens, Fort en O'Barr en Cactus Pete.

Als slot van dit gedeelte over hybridisatie wil ik nog vermelden, dat in de laatste jaren, door de Duitse kweker WALTHER HAAGE, sterke, mooi en gemakkelijk bloeiende, planten worden gekweekt die van grote betekenis zijn voor de kamercultuur. De grote gevoeligheid van veel oude hybriden voor de, in de winter, warme en droge kamerlucht heeft hij, door langdurige onderzoeken en nauwkeurige selectie, zo niet geheel, dan toch voor een groot deel teruggedrongen. Ook worden op zijn kwekerij in Erfurt kleinblijvende hybriden gekweekt die zich bijzonder eigenen voor cultuur op de vensterbank.

Dr. H. W. DE BOER

Veranderingen in het uiterlijk voorkomen bij het geslacht *Lithops*

Wanneer men een bepaalde *Lithops*plant op grond van het uiterlijk voorkomen, de zichtbare eigenschappen, wil beoordelen, d.w.z. wil bepalen, tot welke soort zij behoort, is het van belang, bekend te zijn met de veranderingen, welke in het uiterlijk van een *Lithops*plant kunnen optreden en die zodanig kunnen zijn, dat men op een zeker tijdstip niet of nauwelijks de soort, waartoe de plant behoort, kan bepalen.

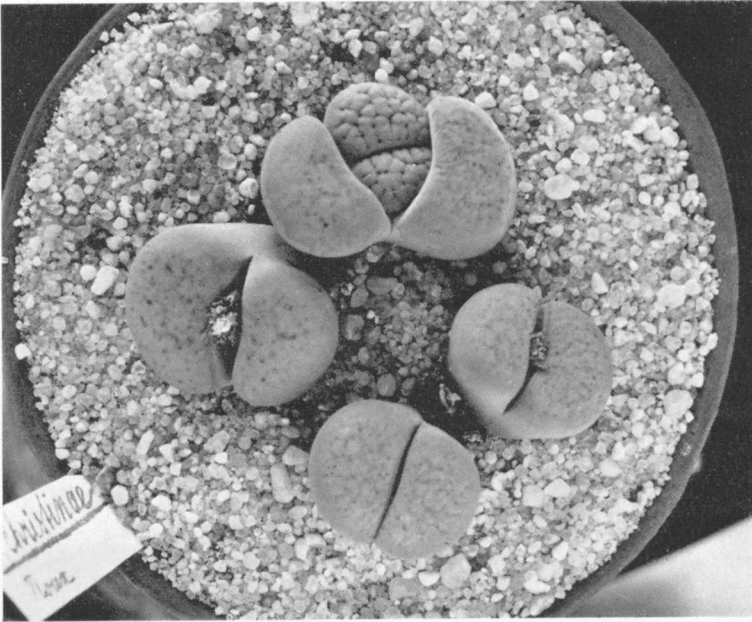
De door mij bedoelde veranderingen treden op in de oude bladen enige tijd (en dit kan zowel enige weken als enige maanden zijn) voordat het nieuwe bladpaar verschijnt; dit is bij ons, bij een juiste behandeling, in het algemeen het geval, nadat in de herfst de bloei is afgelopen. Eén of twee maanden later, dus in de late herfst, ook wel in de eerste wintermaanden en soms nog later, wijken de oude bladen uiteen en komt het nieuwe lichaam te voorschijn. Reeds maanden tevoren echter verandert het oude bladpaar zowel van kleur als van tekening, waardoor het moeilijk is, gedurende die periode deze *tijdelijke ouderdomsverschijnselen* te onderkennen van de *typische, kenmerkende, blijvende eigenschappen*.

Bedoelde ouderdomsverschijnselen zijn nl. niet kenmerkend; ze treden in zeer verschillende mate op, al naar de klimatologische omstandigheden in het „veld” of in onze kas en men kan deze verschijnselen niet gebruiken voor het determineren, het herkennen van een bepaalde soort. De bedoelde veranderingen betreffen zowel de kleur- als de vorm. De gehele plant, vooral het bovenvlak, kan een andere kleur krijgen, gekleurde lijnen en stippen kunnen niet alleen doffer van kleur worden, maar ook van vorm veranderen, soms geheel verdwijnen en andere stippen, voorheen niet aanwezig, kunnen zichtbaar worden. Bestaande groeven kunnen minder geprononceerd worden of zelfs geheel verdwijnen.

Als voorbeeld neem ik hier twee exemplaren van *Lithops christinae* de Boer, door mij in het begin van 1963 uit Zuid Afrika ontvangen (zie figuur 34).

De foto is genomen op 15 december 1963 en van de twee twee-kop-

pige planten vertoont de ene (links boven) aan één der hoofdjcs een nieuw bladpaar. Dit nieuwe, juist zichtbaar geworden, corpusculum heeft de typische kleur, vorm en tekening van *Lithops christinae*, n.l. grijsachtig geelbruin met een nagenoeg samenhangend netwerk van zich in de hoekpunten enigszins verbredende roodbruine lijnen en stippen, welke zich in

Figuur 39

Lithops christinae de Boer

foto: de Boer.

ondiepe groeven bevinden; bovendien zijn (met een loupe) enkele diepliggende, zeer wazige, blauwe vlekjes zichtbaar (zie de beschrijving, met foto van *Lithops christinae* de Boer in „Succulenta” 1958, 2).

De oude bladen van beide *Lithops*planten zijn echter geheel anders; een netwerk van groeven, waarin lijnen en punten, is niet of nauwelijks zichtbaar; de kleur is grijsblauw en er zijn talrijke zwart-blauwe stippen te zien. Deze zwartblauwe stippen verschijnen dikwijls op de oud wordende bladen bij *Lithops*soorten, waarbij zij in het geheel geen kenmerk zijn. Meermalen ontvang ik *Lithops* met de vraag of de betreffende planten soms tot een nieuwe variëteit van een bepaalde soort behoren, want... de bladen vertonen zwarte of blauwe stippen.

Dit is echter, zoals gezegd, slechts een ouderdomsverschijnsel en geen blijvend kenmerk; soms verschijnen ze, soms niet; soms vroeg, soms laat; bij verplanting en nieuwe groei kunnen ze weer verdwijnen.

Slotconclusie: men beoordele een *Lithops* alleen aan de hand van de kleur en tekening der jonge bladen en wachte met de definitieve conclusie betreffende soort en variëteit, totdat de jonge corpuscula zijn verschenen. Blauwe en blauwzwarte stippen zijn alleen kenmerkend, indien de jonge bladen deze vertonen.

Recente veranderingen in de plantengroei en de dierenwereld in Somaliland

(II slot)

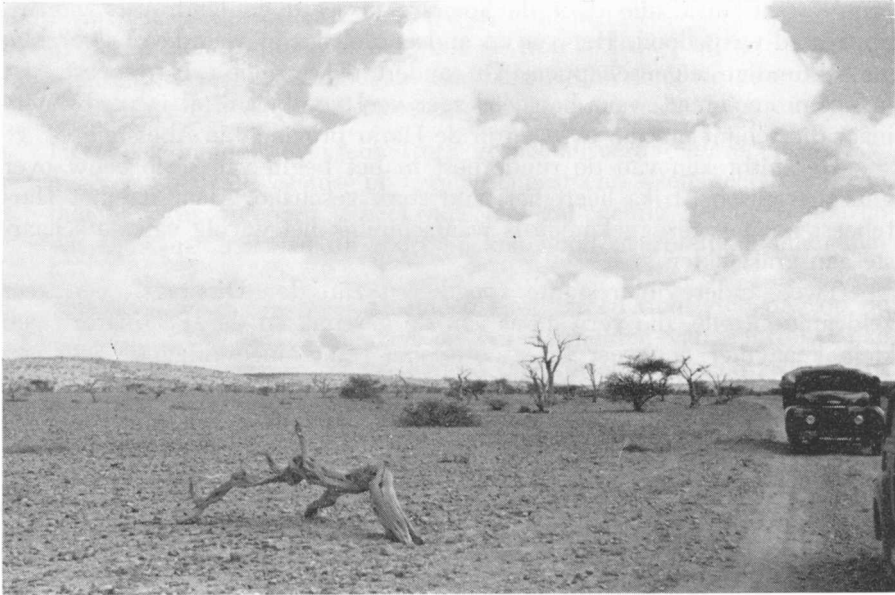
Door het overmatig grazen deze beschermende vegetatie heeft verwijderd, verdrogen de fijne worteltjes van de bomen en gaan zij dood. *A. bussei* is in veel delen van het land de voornaamste boom; zijn verdwijning betekent dat de kaalgeslagen grond steeds meer achteruit gaat.

Men zou denken, dat de vele succulenten, die daar voorkomen de enige planten zouden zijn om onder zulke omstandigheden te blijven leven. Hun reactie echter op deze plotseling door mensen veroorzaakte veranderingen is evenwel zeer verschillend. Sommige soorten, zoals *Aloe megalacantha*, dringen grote gebieden, waar de bomenvegetatie is verdwenen, binnen. Ze worden noch door de mensen, noch door het vee aangeraakt, alleen bavianen kauwen dikwijls op de bladeren. Deze zeer sterke planten kunnen zonder water en zelfs zonder wortels meer dan een jaar blijven leven. Zij vormen ondoordringbare dichte massa's in welker schaduw weinig andere planten kunnen gedijen. Enkele vlakten in de buurt van Hargeisa zijn met deze soorten bedekt en ze bieden een prachtige aanblik tijdens de bloeiperiode met hun helder rode of gele bloemen. *Aloe*-soorten, die gewoonlijk in de schaduw worden gevonden zoals *Aloe pirottai* en *Aloe peckii* worden zeldzamer naarmate de beschermende schaduw verdwijnt.

Enige van de stekeligste, ogenschijnlijk best beschermde succulente *Euphorbia*'s zoals *E. monacantha* en *E. columnaris*, die scherp irriterend sap bevatten, dat hen voor mens en dier weerzinwekkend maakt en wier vlezig stengel hen in staat stelt om de langste droogte te overleven, zijn toch in vele opzichten kwetsbaar. Hun wortelsysteem is uitzonderlijk zwak en juist voldoende om ze onder normale condities in leven te houden, d.w.z. in een maagdelijke grond. Maar aangezien de kortstondige vegetatie van grassen met hun netwerk van kleine wortels die de grond bij elkaar houden, door te veel afgrazen is vernietigd, wordt de bovenlaag in stof veranderd en weggevoerd. De planten komen met hun wortels boven de grond te staan en vallen om. Verscheidene zeer zeldzame en interessante *Euphorbia*'s van Somaliland staan thans hierdoor op de rand van de ondergang. Zelfs in de korte periode van 14 jaren, waarin ik het land bezocht, kon ik het zeldzamer worden van veel soorten vaststellen. Andere soorten van *Euphorbia* zoals *E. philipsiae*, *E. immersa* en *E. cameronii*, waar de bescherming door een bitter sap ontbreekt, worden steeds meer door de hongerige schapen en geiten gezocht, omdat de betere

voederplanten zijn verdwenen; hun regeneratievermogen kan in het geheel niet op tegen de vernieling waaraan ze zijn blootgesteld.

Met de *Caralluma*'s, waarvan vele soorten hier endemisch voorkomen, is het vrijwel hetzelfde gesteld. Ofschoon geen van hen met stekels is gewapend, zijn sommige beschermd door schadelijke of uitgesproken giftige sappen en blijven zij onaangetast staan. Onder hen zijn o.a. de reuzen van het geslacht zoals *C. retrocipiens* en *C. speciosa*, die ook in

Figuur 40

foto: Bally.

Erosie in Somaliland; eenmaal vruchtbaar land is in woestijn herschapen

Kenya voorkomen. Ze worden door het vee nooit aangeraakt; één ervan wordt door de Somalis gebruikt als lokaas voor luipaard en hyena te vergiften; andere, zoals de mooie *Edithcolea*, zijn zeer gezocht bij het vee en door hun eigenaars, omdat het vlees zoet en zeer sappig is. Deze eetbare *Stapelia*-achtigen zijn gewoonlijk klein en groeien verborgen tussen de rotsen, waar ze een grotere kans hebben om niet ontdekt te worden.

Twee interessante en inheemse soorten van *Whit-Sloanea* en *Lithocaulon* imiteren rotsen in vorm en kleur zó goed, dat zij meestal moeilijk zijn te ontdekken; maar onder de huidige omstandigheden waar het gehele land onophoudelijk wordt uitgekamd door vraatzuchtig vee, is er geen ontsnapping mogelijk en worden verscheidene van de meest interessante en sterk gespecialiseerde planten uitgeroeid. Het gebrek aan weidegronden heeft nu zulk een omvang bereikt, dat gedurende mijn laatste bezoek in 1957 het niet ongewoon was vrachtwagens geladen met geiten

en schapen te zien wegrijden naar een gebied waar regen was gevallen en waar hopelijk een beetje jong gras te vinden zou zijn. Onnodig te zeggen, dat tegen zulk een rusteloze efficiency de natuur geen andere keus dan onvoorwaardelijke overgave wordt gelaten.

Wat betreft de instandhouding van het wild zou ik willen opmerken dat twee soorten zeer zeldzaam geworden zijn; als er niets wordt gedaan om ze buiten hun land in stand te houden, zullen zij in de komende jaren geheel zijn uitgeroeid. Eén ervan is de wilde Somali ezel, die nog voortleeft in enkele kleine kudden in het oostelijk deel van het vroegere protectoraat, maar die door de Somali's in jeeps en landrovers worden opgejaagd en gedood. Het vet en andere delen zijn waardevol door hun geneeskundige eigenschappen. De andere is Swayne's Hartebeest, dat in het protectoraat, waar het eens zeer veel voorkwam, al is verdwenen, maar die schijnt nu nog te leven in de Harar provincie in Abessinië.

Het uitbreken van de runderpest in het begin van deze eeuw over geheel tropisch Afrika heeft het wild sterk geschaad. Maar dat het Hartebeest nooit is teruggekomen is waarschijnlijk het gevolg van de schaarste aan grasvlakten.

Twee andere interessante zoogdieren zijn de „Dibatags”, een zeer zeldzame gazelle, die verwant is aan de gerenuk en de „Pectinator”, een klein knaagdier ongeveer ter grootte van een guinees biggetje met een zacht op chinchilla gelijkend bont. Voor zover mij bekend is de laatste nooit in enige dierentuin in gevangenschap geweest. Vermoedelijk zullen zij blijven leven want ze worden niet gejaagd, noch zal hun natuurlijke woonplaats in de naaste toekomst verstoord worden.

(Uit I.O.S. Bulletin, no. 3 79—87 (1963).

BOEKBESPREKING

„Cactussen en Vetplanten in kleur” door H. Rose. Nederlandse bewerking van G. D. Duursma. Uitgave Kosmos, Amsterdam. Prijs f 4.90.

Het is een goede gedachte geweest van de uitgeverij Kosmos een cactusboekje uit te geven in kleur. Daarin is Kosmos wel degelijk geslaagd, want 40 pagina's zijn gewijd aan evenzovele fraaie afbeeldingen van cactussen en vetplanten in hun natuurlijke kleuren. De begeleidende tekst en de korte verklaringen bij de platen zijn van de hand van de nestor van de Nederlandse cactusliefhebberij de heer G. D. Duursma, die een uitstekend overzicht geeft van de geografische ligging van het cactusgebied; de

verschillende vetplantenfamilies; het nut van vetplanten; het aanleggen van een verzameling; het vermeerderen en verzorgen enz. Op de voorzijde van de omslag prijkt een afbeelding van *Gymnocalycium quehlianum* Berger, terwijl op de achterzijde een viertal plantjes zijn bijeengebracht. Jammer dat de nomenklatuur van verschillende planten niet aan de tegenwoordige eisen is aangepast. De kleurenfoto's van J. Niepce zijn helaas niet alle geslaagd te noemen. vdV.

„Cactusliteratuur“

Door het regelmatig lezen van tijdschriftartikelen over onze liefhebberij valt er heel wat op te steken. Zeker wanneer we er ook voor zorgen het gelezene, voor zover het ons van belang voorkomt, op de een of andere manier dusdanig te verwerken dat het op het juiste moment gemakkelijk terug te vinden is. Wanneer de talenkennis het toestaat, moeten we daarbij zeker ook eens aan de buitenlandse tijdschriften, waarvan de bibliotheek van Succulenta rijkelijk voorzien is, denken.

Men kan zich afvragen of het voor de trouwe lezer van artikelen ook nog wenselijk is eens een boek te raadplegen. Spreken we over boeken dan moeten we in ieder geval twee categorieën onderscheiden.

- a. Het boek handelt over een sterk gespecialiseerd onderdeel — b.v. over een bepaald cactus- of vetplantengeslacht — en geeft daar een min of meer afgerond geheel van. Het zal weinig betoog behoeven dat tijdschriftartikelen dit soort boeken nooit overbodig kunnen maken.
- b. Het boek heeft een meer algemeen karakter en richt zich b.v. op de verzorging van de planten en op het vermelden van aantrekkelijke soorten. De inhoud van dergelijke boeken vertoont uiteraard veel meer overeenkomst met een deel van de inhoud van de tijdschriften dan die, genoemd onder a.

Toch kunnen ook laatstgenoemde boeken — mits er niet te veel van verschijnen — een belangrijke functie vervullen.

1. Het boek kan velen bereiken die nog nooit van een tijdschrift gehoord hebben of die het lid worden van Succulenta wel wat al te veel van het goede vinden.
2. De betrekkelijk nieuwe leden kunnen met één of enkele „algemene“ boeken zich vrij snel redelijk goed oriënteren en het gevoel krijgen ook enigszins mee te kunnen doen en praten.
3. De meer geroutineerde leden kunnen met een dergelijk boek op gemakkelijke wijze hun kennis weer eens ophalen, hun inzichten toetsen aan die van de schrijver en — afhankelijk van de specifieke inhoud van het boek — wellicht ook nog heel wat nieuws opsteken.

Laten we na dit misschien wel wat vermoeiende getheoretiseer eens concreet worden en met een boek op tafel komen. Welnu, voor de onder 1. en 2. genoemde categorieën van lezers komt naar mijn mening voor alles het boekje van ons lid, de heer C. Bommeljé in aanmerking. Het is inmiddels reeds zo algemeen bekend geworden, dat verdere bespreking nauwelijks nodig is. Aan de cultuur van de succulenten en de vermenigvuldigingsmethoden wordt veel aandacht geschonken. Handig is ook het deel over de behandeling der succulenten van maand tot maand. In het overzicht der soorten passeren heel wat aantrekkelijke planten de revue. Vele, doorgaans zeer goed geslaagde foto's zijn opgenomen. Kortom, wan-

neer u zich rekent tot de categorie van „betrekkelijk nieuwe leden” dan moet dit boek zeker door u worden gelezen.

Wanneer u nu de smaak te pakken krijgt en u zich (natuurlijk in alle bescheidenheid, want zo bent u nu eenmaal) zo langzamerhand tot de wat meer geroutineerde leden gaat rekenen, dan wordt het vinden van een boek beslist wat moeilijker. Maar ook hier geldt dat wie zoekt zal vinden. Wat ik toen vond was het boek van WALTHER HAAGE „Freude mit Kakteen”. Dit is een betrekkelijk eenvoudig Duits geschreven boek, waarvan enkele jaren geleden de zevende oplage uitkwam, leent zich naar mijn mening bijzonder goed om als een soort vervolg op het boek van de heer Bommeljé te worden gelezen.

Uit het oogpunt van „vervolgcurcus” is het eerste deel over de cultuur en de vermeerdering van de planten waarschijnlijk het minst interessant. We zullen daar vaak kunnen constateren dat we het al wisten. Aardig is echter ongetwijfeld dat de bespreking van werkzaamheden als verpotten, water geven, zaaïen, verspenen, stekken snijden en enten geïllustreerd worden met talrijke foto's.

Dan komt het nieuwe. Om een globale indruk te geven van de verschillende vormen die de cactussen kunnen aannemen knoopt HAAGE aan bij de bekende publicatie van SCHUMANN „Gesamtbeschreibung der Kakteen” (1898). Hierin worden 1263 verschillende cactussen vermeld, verdeeld over 21 geslachten. Aan de hand van deze 21 geslachten — waarbij de nadruk op 11 ervan komt te liggen — en met behulp van uitstekende tekeningen en korte beschrijvingen worden de belangrijkste vormverschillen duidelijk gemaakt.

Daarna gaat HAAGE een stap verder en voert de indeling van ALWIN BERGER (1929) in 41 geslachten (en een groot aantal ondergeslachten) ten tonele. Hij geeft een korte omschrijving van ieder geslacht en geeft tevens aan waar het geslacht in het systeem van SCHUMANN geplaatst moet worden. Wij zijn nog steeds niet waar we willen zijn en daarom maakt HAAGE een sprong naar 1942. In dat jaar gaf BACKEBERG in het jaarboek van de Deutschen Kakteen-Gesellschaft een nieuw systematisch overzicht waarin 189 geslachten voorkomen. In alfabetische volgorde, met een korte omschrijving, worden deze door HAAGE vermeld. Tevens geeft hij aan waar het geslacht in het systeem SCHUMANN en van BERGER thuis hoort.

Na de alfabetische indeling groepeerde HAAGE de 189 geslachten dusdanig, dat er een indeling van de familie van de cactussen ontstaat die met de samenhang, in botanisch opzicht, tussen de verschillende geslachten rekening houdt.

Door het opstellen van een dergelijke indeling begeeft HAAGE zich natuurlijk op zeer glad ijs. Op het gebied van de onderverdeling in geslachten en de onderlinge relaties daartussen, bestaan waarschijnlijk voorlopig nog meer meningsverschillen dan zekerheden. Voor een eerste en globale oriëntering lijkt mij het overzicht echter in ieder geval bruikbaar. En dat is al heel wat, omdat velen van ons ongetwijfeld behoefte hebben om in het bijna chaotische geheel van geslachten althans enig licht te zien schijnen.

Tussen haakjes, als u de behoefte voelt om wat te oefenen in het goochelen met geslachten dan kan in dit verband nog op een fraaie bezigheid worden gewezen. U neemt het onlangs verschenen standaardwerk van BACKEBERG — als u er moeite voor doet kunt u de 6 delen, of om het wat eenvoudiger te maken, enkele ervan, zeker lenen — en gaat na wat het verband is tussen zijn indeling in ongeveer 225 geslachten daar en die van 189 in 1942.

Om weer terug te keren tot HAAGE, vervolgens bespreekt de schrijver een zeer groot aantal aantrekkelijke soorten. Van ongeveer 150 planten wordt daarbij een duidelijke foto gegeven. Alleen dit deel van het boek maakt het al zeer begerenswaardig.

Daarna volgen nog alfabetische overzichten van de betekenis van een groot aantal cactusbenamingen en persoonsnamen, die op de een of andere manier verband houden met de wereld der cactussen.

Bij wijze van (schrane) toegift komen daarna in enkele bladzijden nog de vetplanten aan bod. Maar daarvoor behoeft u beslist niet dit boek te lezen.

Al met al mogen we wel constateren dat wanneer u in het boek van HAAGE goed de weg weet en het regelmatig met vrucht weet te gebruiken, u weer enkele stappen voorwaarts bent geschreden op de weg door het misschien wat glibberige, maar zeker ook zo aantrekkelijke terrein van de cactuskunde.

Nieuws van de „Phylloclub”

Sinds de laatste mededeling hebben enkele clubleden weer geïmporteerd, waardoor nu 18 botanische soorten en 253 hybriden in het register zijn ingeschreven.

Aan de, in het januari-nieuws genoemde hortulanus, zijn vijf, door twee leden beschikbaar gestelde, bewortelde stekken of zaailingen afgedragen. De club ontving van de hortulanus de volgende zaden: *E. anguliger* 50 zaden; *E. crenatum* 6 zaden; *E. oxypetalum* 5 zaden; *Chiapasiasia nelsonii* 20 zaden; *Mediocactus coccineus* 100 zaden; *Nopalxochia ackermannii* 6 zaden; *Rhipsalis roseana* 150 zaden. Ook ontvingen we zaden van *Heliocereus speciosus*; *Hyllocereus undatus* en *Selenicereus macdonaldiae* (moet nog geschoond worden).

Leden die zaden willen ontvangen kunnen bij ondergetekende aanvragen. Geef vooral vervangers op. 2 Weken na het verschijnen van deze aankondiging wordt verzonden.

De mooi bloeiende en veel gevraagde hybride „King Midas” is nog niet leverbaar. Het is gebleken dat deze plant moeilijk te kweken is.

Phylloliefhebber, schrijft U ook eens iets over Uw kweekwijze en Uw ervaring daarmee en zend het naar de redacteur als „Nieuws van de Phylloclub”.

K. P. VAN ARKEL
Ellekomstraat 12 — 's-Gravenhage.

Sulcorebutia mentosa Ritter spec. nova

Lichaam plat tot halfbolvormig, glanzend groen, 3—6 cm doorsnede, met lange penwortel, aan de top ingezonken; ribben ± 20 , verdeeld in knobfels van 1 cm lang en 5 mm breed en 3—5 mm hoog, onder de areolen stomp kinvormig; areolen 5—7 mm lang, 2 mm breed, wit, scheef in de groeven aflopend, ± 6 —8 mm van elkaar staand; dorens fijn, iets gebogen, zwart of roodachtig zwart, de randdorens 14—18, kamvormig, ± 5 mm lang, middendorens 2—4, 5—8 mm lang; bloemen zijdelings, 3 cm lang, $\pm 3,5$ cm breed; vruchtbeginsel \pm bolronde, licht van kleur, schubjes breder dan lang, trechtervormig, met schubjes als op het vruchtbeginsel; nektarruimte gereduceerd; bloembladen 12—15 mm lang, 3—5 mm breed, purper; meeldraden wit of roodachtig in twee reeksen; stijl 1,5—2 cm lang, witachtig met 5—7 bleekgele stempels; vrucht kogelronde, 7—10 mm doorsnede, roodachtig, behaard als het vruchtbeginsel; zaden \pm zakvormig, 1,2 mm lang, 0,7 mm breed, dofzwart, zeer fijn knobbelig, navel groot, bijna zwart; verwant met *Sulcorebutia totorensis* (Card.) Ritter.

De latijnse diagnose luidt als volgt :

Sulcorebutia mentosa Ritter, sp. nova, corpus planum vel hemisphaericum, laete viride, 3—6 cm diam., apice depressum, radice rapacea longa; costae ± 20 , in tubercula 1 cm longa, 5 mm alta, mentiformia solutae, areolae 5—7 mm longae, 2 mm latae, albae, 6—8 mm inter se remotae; spinae tenues, paulo curvatae, nigrae vel atrorubrae, radiales 14—18, pectinatae, ± 5 mm longae, centrales 2—4, 5—8 mm longae; flores laterales, 3 cm longi, 3,5 cm diam.; ovarium \pm globosum, pallidum, squamis et pilis lanatis minutissimis paucis vestitum; tubus floralis 15 mm longus, infundibuliformis, sicut ovarium vestitus; tepala 15—20 mm longa, 3—5 mm lata, purpurea; stamina alba vel rubentia, biseriata; stylus 15—20 mm longus, albidus, stigmatibus 5—7, pallide luteis; fructus \pm globosus, 7—10 mm diam., badius, sicut ovarium vestitus; semina crumeniformia, 1,2 mm longa, 0,7 mm lata, opace nigra, verruculosula, hilo basalo, magno, paene nigro.

Vindplaats: Aiquile, prov. Campero, Bolivia.

Holotype in het herbarium van de Rijkuniversiteit te Utrecht; verzamelnummer FR 945.

Wat betekent die naam

door L. C. KOREVAAR

132 pag. met ± 4000 verklaringen van de botanische namen van de succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of storting op postrek. 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem, Hereweg 19 - Lisse.

Uit de afdelingen

GOOI- EN EEMLAND

De bijeenkomst van 2 juni j.l. werd in enthousiaste stemming bijgewoond door 25 leden. Ondergetekende noteerde veel vreugde over rijke bloei, ook, misschien juist in oudere verzamelingen.

Voor de pauze werd gesproken over de vacantielijd en hetgeen we voor de collectie kunnen doen tijdens onze afwezigheid. Na de verloting vertelde de heer Rubingh over z'n ervaringen gedurende z'n vacantie aan de Franse Riviera en op welke wijze hij daar cactussen zag kweken. Een pretentieloos, maar boeiend verslag, zodat de leden slechts node uit elkaar gingen.

Op 13 juni kwamen uit de afdeling Utrecht en Gooi- en Eemland gezamenlijk 31 leden bijeen op een afgesproken plaats in Honselersdijk, van welk punt uit 3 verschillende kwekers, t.w. Van Zanten en Hofland en D. Bouwman in Naaldwijk en H. W. v. d. Meer te Honselersdijk werden bezocht. Een voldane stoet keerde 's avonds huiswaarts.

Een volgend evenement zal plaatsvinden op zaterdag 4 juli. Dan stelt de heer Rubingh z'n kas open voor leden en andere belangstellenden.

Op 25 juli hopen we tenslotte nog een zaterdagmiddagtocht naar Werkendam te houden.

H. L. A. Huguenin, secretaris
Diepenbroockpark 48 — Weesp.

IJMOND

Op onze bijeenkomst van 23 april j.l. hield de Hr. Bravenboer uit Vlaardingen een lezing met dia's. Wij konden weer genieten van de bloeirijke planten die wij te zien kregen, met leerzame toelichting, vooral de grootbloemige Mammillaria's waren bijzonder mooi.

In de pauze verloting en plantenkeuring en verkoop van cactussen en vetplanten die de Hr. Bravenboer had meegebracht; vele mooie en bloeiende planten werden gekocht; zeer voldaan van de leerzame avond en beladen met planten keerden alle leden en genodigden huiswaarts.

G. BREUR, Secretaris,
Dennenstraat 7 — IJmuiden-O

AFD. UTRECHT

We telden 27 belangstellenden op de bijeenkomst van 8 juni, die ingeleid werd door de heer Van Keppel uit Wassenaar. De bedoeling was, vooral de leden zélf aan het woord te laten komen en tot discussie te brengen, waarbij de heer

Van Keppel coördinerend optrad.

Diverse onderdelen van onze liefhebberij kwamen uitgebreid aan de orde, waarvan we noemen: Waarom kweekt U succulenten? Heeft U voorkeur voor cactussen of vetplanten en waarom? Heeft U een gemengde verzameling of specialiseert U en waarom? Vensterbank-, platte bak-, of kascultuur en waarom? Samenstelling van het grondmengsel, overwintering; watergift; vollegronds-, bak-, pot-, blik- of plasticcultuur en waarom? Regelmatig verpotten of niet? Het was een bijzonder geslaagde avond, waarbij ieder de kans kreeg zijn ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren. Het late uur dwong ons de discussie voortijdig af te breken. De niet behandelde problemen zullen een andere keer de revue passeren.

Op 13 juni maakten 16 leden een excursie naar enige Westlandse kwekers. Deze tocht is een groot succes geworden. Er zijn heel veel mooie planten gekocht tegen redelijke prijs, zodat ieder voldaan naar huis terugkeerde.

Th. Stouten, secretaris

Saturnuslaan 40 — Bilthoven.

ZWOLLE

Donderdag 21 mei zijn we op bezoek geweest bij de heer Boesma.

De belangstelling was zodanig, dat deze avond een volledig succes is geworden. Na een hartelijke ontvangst, trokken we naar het kasje. Bij het binnengaan viel direct een pracht nachtactus op, die ca. 4 meter lang was en vol knop zat.

Vele liefhebbers(sters) werden deze avond verrijkt met één van de vele stekken, die de heer Boesma beschikbaar stelde.

Er werd nog een verloting gehouden, waarvoor enkele leden plantjes hadden meegenomen.

Tevens werden data genoemd voor kasbezoek bij andere leden, zodat de afdeling Zwolle zich mag verheugen op een grotere activiteit en hopelijk in de toekomst het ledental zal toenemen.

P. K. BUTER, Secretaris

G. Grootestraat 152 — Zwolle

V R A A G - E N A A N B O D

In Mallorca woont een cactuskweker, die onder meer in het bezit is van een bijzondere Sempervivum. Wie kan mij helpen aan het juiste adres? Als vergoeding kunt u wat Succulenten krijgen.

F. Hoogvliet

Oostelijkslag 7 — Maasdijk.

Aangeboden 2- en 3-jarige zaailingen van:

Acanthocalycium violaceum,	Mam. elongata,
Arequipa hempeliana,	Mam. geminispina,
Echinocactus grusonii,	Mam. swinglei,
Echinocereus blanckii,	Mam. sheldoni,
Echinocereus stramineus,	Mam. mexicensis,
Echinofossulocactus kellerianus,	Neoporteria subgibbosa,
Espostoa lanata,	N. villosa,
Espostoa melanostele,	N. nigrihorrida, var. coquimbana
Espostoa ritteri,	Stetsonia coryne en
Eulychnia ritteri,	Trixanthocereus senilis.
Mam. elegans,	

Aanvraag te richten aan C. de QUASTENIT, Olieslagerlaan 24, Haarlem

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & CO. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8, COTHEN (U.) BIJ WIJK BIJ DUURSTEDEN, TEL. 03436-267

Uitgebreid sortiment vetplanten en
cactussen, speciaal Mammillaria's

ZONDAGS GESLOTEN

**import
export**

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 33 25 56
postrekening 17 24 46

F. Jansen Leyweg 24
's-Gravenhage

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
E x p o r t

Grote sortering Cactussen en prima Vetplanten

Dijkweg 56a — NAALDWIJK — Telefoon 01740—5168

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk
TELEFOON 01740-5410 BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480
Privé-adres: GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051

T E K O O P G E V R A A G D: Planten, stekken, zaad uit de

STAPELIA-, AGAVE- en ALOE-groep

Aanbiedingen aan „Succulent Plants”, Gardenierstraat 22, Venlo, L.